

FITXA TÈCNICA DE L'ASSIGNATURA

Dades de l'assignatura	
Nom complet	Recursos educatius pels alumnes amb discapacitat o dificultats d'aprenentatge (PT)
Codi	E000005927
Títol	Grau en Educació Primària
Impartit a	Grau en Educació Primària [Quart Curs] Grau en Educació Infantil i Grau en Educació Primària [Cinquè Curs]
Nivell	Reglada Grau Europeu
Quadrimestre	Semestral
Crèdits	6,0 ECTS
Caràcter	Optativa (Grau)
Departament / Àrea	Centre d'Ensenyament Superior Alberta Giménez (CESAG)

Dades del professorat	
Professora	
Nom	Margalida Calafat i Matas
Departament / Àrea	Departament de Didàctica General i Teories de l'Educació
Despatx	núm. 16
Correu electrònic	mcalafat@cesag.comillas.edu

DADES ESPECIFIQUES DE L'ASSIGNATURA

Contextualització de l'assignatura
Aportació al perfil professional de la titulació
<p>El docent ha de considerar la diversitat dels tots els alumnes i les alumnes que es troben dins l'aula. El docent ha de saber detectar i determinades necessitats específiques per a poder donar la resposta més adient. Tot plegat li ha de permetre planificar la seva tasca de manera que tots els alumnes puguin participar en el procés d'ensenyament i aprenentatge. A més, el docent ha de saber com, quan i perquè coordinar-se amb la resta del personal docent i amb altres professionals, quan la situació ho requereixi.</p>
Prerequisits
<p>Es recomana haver cursat les assignatures pròpies d'aquesta menció, així com les assignatures d'Educació inclusiva i Didàctica general. Selecció, anàlisi i tractament de la informació procedent de fonts diverses. Comprensió i expressió oral i escrita en les dues llengües oficials. Iniciativa i autonomia personal. Capacitat reflexiva i crítica.</p>

Competències – Objectius

Competències

GENERALS

CGI03	Capacitat d'organització i planificació	
	RA1	Planifica la seva tasca personal d'una manera viable i sistemàtica
	RA2	S'integra i participa en el desenvolupament organitzat d'un treball en grup
CGP07	Habilitats interpersonals	
	RA1	Utilitza el diàleg per col·laborar i generar bones relacions
	RA2	Mostra capacitat d'empatia i diàleg constructiu
	RA3	Valora el potencial del conflicte com a motor de canvis e innovació
	RA4	Es capaç de despersonalitzar les idees en el marc del treball en grup per orientar-se a la tasca.
CGP08	Treball en equip	
	RA1	Participa de forma activa en el treball de grup compartint informació, coneixements i experiències
	RA2	S'orienta a la consecució d'acords i objectius comuns
	RA3	Contribueix a l'establiment i aplicació de processos i procediments de treball en equip
CGS11	Capacitat d'aprendre	
	RA1	Se mostra obert/a i interessat/da per noves informacions
	RA2	Canvia i adapta el seus plantejaments inicials a la llum de noves informacions
	RA3	Mostra curiositat per les temàtiques tractades més enllà de la qualificació
	RA4	Estableix relacions i elabora síntesis pròpies sobre els continguts treballats

CGS12	Capacitat per adaptar-se a noves situacions	
	RA1	Manté el dinamisme i el control en situacions de pressió de temps, desacord, oposició o adversitat
	RA2	Aplica coneixements i formes d'actuació contrastades en situacions conegudes a altres que són noves o inesperades
	RA3	Compren que el que és nou pot ser una oportunitat de millora i és consubstancial a la vida professional
CGS13	Capacitat per a treballar de forma autònoma	
	RA1	Realitza els seus treballs i la seva activitat necessitant tant sols unes indicacions inicials i un seguiment bàsic
	RA2	Cerca i troba recursos adients per a sostenir les seves actuacions i realitzar els seus treballs
	RA3	Amplia i profunditza en la realització dels seus treballs
CGS15	Comprensió de les cultures i els costums d'altres països	
	RA1	Compren la diversitat cultural i social com a un fenomen humà i com una font de riquesa
	RA2	Mostra interès pel coneixement d'altres cultures
	RA3	Propicia contextos relacional inclusius davant la diversitat
MODULARS		
CMPT01	Identifica las característiques i manifestacions de las dificultats d'aprenentatge específiques en les etapes d'Infantil i Primària	
	RA1	Explica de forma clara els conceptes de dificultat d'aprenentatge
	RA2	Describeu les manifestacions de les dificultats d'aprenentatge més freqüents en Infantil i Primària
CMPT02	Coneix la legislació relativa a les dificultats d'aprenentatge	
	RA1	Ubica les dificultats d'aprenentatge en textos legals
	RA2	Utilitza els textos legals vigents per a la presa de decisions en relació amb les alumnes i els alumnes amb dificultats d'aprenentatge

CMPT04	Sap què és la discapacitat i les seves repercussions en la vida de les persones	
	RA2	Analitza les repercussions que els distints tipus de discapacitat tenen en la vida social, familiar i escolar de les persones afectades
CMPT05	Coneix els principis de l'educació inclusiva	
	RA1	Identifica els principis filosòfics de l'educació inclusiva
	RA2	Describeix les característiques d'una escola inclusiva
	RA3	Valora els avantatges i els problemes que poden sorgir en la implementació criteris d'inclusivitat en les escoles espanyoles
CMPT09	Es capaç d'identificar els principals problemes de conducta en menors de 0 a 12 anys.	
	RA1	Describeix les característiques de les conductes disruptives en la infància i els diferència d'altres problemes de conducta
CMPT10	Sap les principals pautes d'intervenció educativa amb alumnes que presenten un problema de conducta	
	RA1	Coneix tècniques i mètodes de treball amb infants que presenten conductes disruptives
CMPT12	Coneix recursos materials i tecnològics per a treballar amb alumnes que presenten una discapacitat o una dificultat específica d'aprenentatge	
	RA1	Identifica recursos materials i tecnològics adequats per a treballar distintes àrees d'intervenció / desenvolupament amb alumnes amb dificultat d'aprenentatge o una discapacitat
	RA2	Pot usar o adaptar els recursos materials i tecnològics existents per a treballar distintes àrees d'intervenció / desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o una discapacitat de forma eficaç
	RA3	Té criteri per a recomanar a les famílies recursos materials i tecnològics adients a les necessitats dels seus fills/filles
CMPT13	Sap crear els seus propis materials per a treballar amb alumnes amb discapacitat o amb dificultats d'aprenentatge	
		Pot fabricar els seus propis recursos materials per treballar aspectes concrets

RA1	amb els seus i les seves alumnes
RA2	Pot desenvolupar els seus propis recursos tecnològics per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes

BLOQUES TEMÁTICOS Y CONTENIDOS

Continguts – Blocs Temàtics

Objectius- Resultats d'aprenentatge

1. Planifica la tasca personal d'una manera viable i sistemàtica
2. S'integra i participa en el desenvolupament organitzat d'un treball en grup
3. Utilitza el diàleg per a col·laborar i generar bones relacions
4. Mostra capacitat d'empatia i diàleg constructiu
5. Valora el potencial del conflicte com a motor de canvi i innovació
6. Es capaç de despersonalitzar les idees en el marc del treball en grup per orientar-se en la tasca
7. Participa de forma activa en el treball de grup compartint informació, coneixements i experiències
8. S'orienta a la consecució d'acords i objectius comuns
9. Contribueix a l'establiment i aplicació de processos i procediments de treball en equip
10. Se mostra oberta i interessada per noves informacions
11. Canvia i adapta els seus plantejaments inicials a la llum de noves informacions
12. Mostra curiositat per les temàtiques tractades més enllà de les qualificacions
13. Estableix relacions i elabora síntesis pròpies sobre els continguts treballats
14. Manté el dinamisme i el control en situacions de pressió de temps, desacords, oposició o adversitat
15. Aplica coneixements i formes d'actuació contrastades en situacions conegudes a altres que són noves o inesperades
16. Compren que el què és nou és una oportunitat de millora i és consubstancial a la vida professional
17. Realitza els seus treballs i les seves activitats necessitant tant sols unes indicacions inicials i un seguiment bàsic
18. Cerca i troba recursos adients per a sostenir les seves actuacions i realitzar els seus treballs
19. Amplia i profunditza en la realització dels seus treballs
20. Compren la diversitat cultural i social com un fenomen humà i com una font de riquesa
21. Mostra interès pel coneixement d'altres cultures
22. Propicia contextos relacionals inclusius davant la diversitat
23. Explica de forma clara els conceptes de dificultat d'aprenentatge
24. Descriu les manifestacions de les dificultats d'aprenentatge més freqüents en Infantil i Primària
25. Ubica les dificultats d'aprenentatge en textos legals
26. Utilitza els textos legals vigents per a la presa de decisions en relació amb els alumnes amb dificultats d'aprenentatge
27. Analitza les repercussions que els distints tipus de discapacitat té en la vida social, familiar i escolar dels afectats
28. Identifica els principis filosòfics de l'educació inclusiva
29. Descriu les característiques d'una escola inclusiva
30. Valora les avantatges i els problemes que poden sorgir a la implementació de criteris d'inclusivitat en les escoles espanyoles
31. Descriu les característiques de les conductes disruptives en la infància i les diferencia d'altres problemes de conducta
32. Coneix tècniques i mètodes de treball amb infants que presenten conductes disruptives
33. Identifica recursos materials i tecnològics existents per a treballar distintes àrees d'intervenció/ desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o discapacitat de forma eficaç
34. Pot usar o adaptar els recursos materials i tecnològics existents per a treballar diferents àrees d'intervenció / desenvolupo amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o una discapacitat de forma eficaç

- 35. Té criteri per a recomanar a les famílies recursos materials i tecnològics adients a les necessitats dels seus fills/filles
- 36. Pot fabricar els seus propis recursos materials per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes
- 37. Pot desenvolupar els seus propis recursos tecnològics per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes

Bloc 1: Aclariment conceptual

Infància i desemparament

Bloc 2: Protecció de la Infància

Recursos, estratègies i tècniques d'intervenció. Una visió ètica de la cultura de la infància

Bloc 3. La interculturalitat

Recursos, estratègies i tècniques d'intervenció. Una visió ètica de la Interculturalitat

METODOLOGIA DOCENT

Aspectes metodològics generals de l'assignatura

L'assignatura és presencial, aleshores la participació activa en totes les activitats proposades és recomanable. Entre les activitats que es proposen, algunes seran obligatòries i formaran part de l'avaluació continua, aquesta circumstància es comunicarà en les orientacions en la tasca.

Les sessions pràctiques de treball en grup, té per finalitat utilitzar la cooperació com a recurs d'aprenentatge, fent possible arribar a metes comunes. La valoració d'aquestes sessions es farà mitjançant qüestionaris d'auto i coavaluació, triangulant amb l'avaluació de la professora

Les sessions de treball en grup es complementen amb treballs individual, concretament en un port foli que haurà de reflectir el treball autònom de l'alumna i posta en relleu d'algun aspecte concret del contingut de l'assignatura, hi haurà de tenir una vessant pràctica.

RESUMEN HORES DE TREBALL DE L'ALUMNAT

HORES PRESENCIALS			
Lliçons magistrals	Exercicis pràctics/ resolució de problemes	Seminaris i tallers (casos pràctics)	Treballs en grup
20.00	20.00	30.00	20.00
HORAS NO PRESENCIALES			
Exercicis pràctics / resolució de problemes	Seminaris i tallers (casos pràctics)	Treballs individuals	
30.00	20.00	10.00	
CRÈDITS ECTS: 6,0 (150,00 hores)			

♦

♦

♦

AVALUACIÓ I CRITERIS DE QUALIFICACIÓ

Activitats d'avaluació	Criteris d'avaluació	Pes
<p>EXAMEN</p> <p>Disseny i posada en practica una proposta de formació per al grup classe</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Manté el dinamisme i el control en situacions de pressió de temps, desacords, oposició o adversitat • Aplica coneixements i formes d'actuació contrastades en situacions conegudes a altres que són noves o inesperades • Compren que el què és nou és una oportunitat de millora i és consubstancial a la vida professional • Cerca i troba recursos adients per a sostenir les seves actuacions i realitzar els seus treballs • Amplia i profunditza en la realització dels seus treballs • Identifica recursos materials i tecnològics existents per a treballar distintes àrees d'intervenció/ desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o discapacitat de forma eficaç • Té criteri per a recomanar a les famílies recursos materials i tecnològics adients a les necessitats dels seus fills/filles • Pot fabricar els seus propis recursos materials per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes • Pot desenvolupar els seus propis recursos tecnològics per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes 	<p>50 %</p>
<p>TREBALLS EN GRUP I/O INDIVIDUALS</p> <p>Activitats diverses de caràcter col·laboratiu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • S'integra i participa en el desenvolupament organitzat d'un treball en grup • Utilitza el diàleg per a col·laborar i generar bones relacions • Mostra capacitat d'empatia i diàleg constructiu • Valora el potencial del conflicte com a motor de canvi i innovació • Es capaç de despersonalitzar les idees en el marc del treball en grup per orientar-se en la tasca 	<p>20%</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • Participa de forma activa en el treball de grup compartint informació, coneixements i experiències • S'orienta a la consecució d'acords i objectius comuns • Contribueix a l'establiment i aplicació de processos i procediments de treball en equip • Se mostra oberta i interessada per noves informacions • Canvia i adapta els seus plantejaments inicials a la llum de noves informacions • Mostra curiositat per les temàtiques tractades més enllà de les qualificacions • Descriu les característiques de les conductes disruptives en la infància i les diferencia d'altres problemes de conducta • Coneix tècniques i mètodes de treball amb infants que presenten conductes disruptives • Identifica recursos materials i tecnològics existents per a treballar distintes àrees d'intervenció/ desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o discapacitat de forma eficaç • Té criteri per a recomanar a les famílies recursos materials i tecnològics adients a les necessitats dels seus fills/filles • Pot fabricar els seus propis recursos materials per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes • Pot desenvolupar els seus propis recursos tecnològics per a treballar aspectes concrets amb els seus i les seves alumnes 	
<p>TREBALLS EN GRUP I/O INDIVIDUALS</p> <p>Port foli/Carpeta d'aprenentatge</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Realitza els seus treballs i les seves activitats necessitant tant sols unes indicacions inicials i un seguiment bàsic • Cerca i troba recursos adients per a sostenir les seves actuacions i realitzar els seus treballs • Amplia i profunditza en la realització dels seus treballs • Se mostra oberta i interessada per noves informacions • Canvia i adapta els seus plantejaments inicials a la llum de noves informacions • Mostra curiositat per les temàtiques tractades més enllà de les qualificacions • Estableix relacions i elabora síntesis pròpies sobre els continguts treballats 	<p>30%</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Manté el dinamisme i el control en situacions de pressió de temps, desacords, oposició o adversitat• Aplica coneixements i formes d'actuació contrastades en situacions conegudes a altres que són noves o inesperades• Compren que el què és nou és una oportunitat de millora i és consubstancial a la vida professional• Realitza els seus treballs i les seves activitats necessitant tant sols unes indicacions inicials i un seguiment bàsic• Cerca i troba recursos adients per a sostenir les seves actuacions i realitzar els seus treballs• Amplia i profunditza en la realització dels seus treballs• Compren la diversitat cultural i social com un fenomen humà i com una font de riquesa• Mostra interès pel coneixement d'altres cultures• Propicia contextos relacionals inclusius davant la diversitat• Explica de forma clara els conceptes de dificultat d'aprenentatge• Descriu les manifestacions de les dificultats d'aprenentatge més freqüents en Infantil i Primària• Ubica les dificultats d'aprenentatge en textos legals• Utilitza els textos legals vigents per a la presa de decisions en relació amb els alumnes amb dificultats d'aprenentatge• Analitza les repercussions que els distints tipus de discapacitat té en la vida social, familiar i escolar dels afectats• Identifica els principis filosòfics de l'educació inclusiva• Descriu les característiques d'una escola inclusiva• Valora les avantatges i els problemes que poden sorgir a la implementació de criteris d'inclusivitat en les escoles espanyoles• Descriu les característiques de les conductes disruptives en la infància i les diferencia d'altres problemes de conducta• Coneix tècniques i mètodes de treball amb infants que presenten conductes disruptives• Identifica recursos materials i tecnològics existents per a treballar distintes àrees d'intervenció/ desenvolupament amb alumnes que presenten una dificultat d'aprenentatge o discapacitat de forma eficaç	
--	---	--

	<ul style="list-style-type: none"> • Té criteri per a recomanar a les famílies recursos materials i tecnològics adients a les necessitats dels seus fills/filles 	
--	---	--

Qualificacions

L'assignatura és presencial aleshores la no assistència comprovada i injustificada a més d'un terç de les hores lectives impartides en cada assignatura, pot tenir com a conseqüència la impossibilitat de presentar-se a examen en la convocatòria ordinària del mateix curs acadèmic.

En el cas que s'apliqués aquesta conseqüència, la pèrdua de convocatòria s'estendrà automàticament a la convocatòria extraordinària. Amb caràcter general, es considera pendent de compliment de l'escolaritat obligatòria de l'assignatura.

Els treballs, projectes i seminaris són activitats que s'han d'aprovar per separat, és a dir no es farà mitjana si cadascuna d'aquestes activitats no s'ha aprovat. Aquests treballs i projectes s'han de lliurar en el període establert i és obligatòria l'assistència a les sessions en les quals es realitzi, ja que no s'entenen com activitats desvinculades del procés i dels continguts que es van desenvolupant al llarg del curs. Si no es presenten en les dates establertes, l'alumne / a no els podrà presentar en l'avaluació extraordinària.

En el supòsit que s'hagi suspès algun treball, projecte o seminari l'alumne / a tindrà l'oportunitat de realitzar les modificacions oportunes per poder obtenir la puntuació mínima al final del semestre, no per a la convocatòria extraordinària. Es considerarà la qualificació d'un "no presentat" quan "hagi realitzat o lliurat un terç o menys de les activitats d'avaluació previstes a la guia docent" per tant, si supera el terç però no presenta la totalitat de les activitats d'avaluació obtindrà una qualificació de suspens. No es guardarà la qualificació de les activitats d'avaluació més enllà del curs acadèmic.

L'adequació de la sintaxi, l'ortografia i l'ús de la terminologia repercutiran en la qualificació de les diferents proves d'avaluació. No obtendran la qualificació de cinc aquelles proves d'avaluació que no reuneixin els requisits bàsics de correcció ortogràfica i gramatical, així com de presentació de treballs.

La professora utilitzarà com a recurs per a l'assignatura la plataforma virtual d'ensenyament – aprenentatge del CESAG que es pot trobar a l'adreça <http://campus.cesag.org/>. Per tant l'alumne / a haurà de visitar regularment l'espai de l'assignatura per conèixer els documents de treball i les activitats a realitzar, així com condicions, terminis de lliurament, etc

PLA DE TREBALL I CRONOGRAMA

Activitats	Data de realització	Data de lliurament
Exposició i anàlisi de continguts Consulta i revisió documental Recepció i presa de decisions sobre pràctica	Durant tot el semestre	En cada activitat s'explicitarà l'exigència del lliurament
Treball en grup i propostes col·laboratives	Entorn a les 6-10 setmanes	En cada activitat s'explicitarà l'exigència del lliurament
Exposició treball pràctic i posada en comú diferents punts de vista	Entorn a les 10-12 setmanes	Setmana posterior a l'exposició
Exposició del treball individual	Final del semestre	Setmana posterior a l'exposició

BIBLIOGRAFIA I RECURSOS

Bibliografia Bàsica

GUADO, T. ; GIL, I; MATA, P. (2005). *Educación intercultural: una propuesta para la transformación de la escuela*. Madrid: Centro de Investigación y Educación Educativa.

CYRULNIK, BORIS (2002). *Los patitos feos. La resiliencia: una infancia infeliz no determina la vida*. Barcelona: Gedisa.

ESCARABAJAL, A. (2015). *Comunidades interculturales y un trabajo colaborativo para una sociedad inclusiva*. Madrid: Narcea

RACIONERO, S.; ORTEGA, S.; GARCÍA, R.; FLECHA, R. (2012). *Aprendiendo contigo*. Barcelona: Hipatia Editorial.

TÉLLEZ, J.A (2008). *Educación intercultural. Miradas multidisciplinares*. Madrid: Ed. CIDE/ed. Catarata.

VVAA. (2012). *Formación del profesorado para la diversidad cultural*. Madrid: La Murada.

VVAA. (2014). *Els Drets de la infància*. Barcelona: Barcanova.

Bibliografia Complementària

- AGUADO, T.; GIL, I.; MATA, P. (2005) *Educación intercultural: una propuesta para la transformación de la escuela*. Madrid: Ed. Centro de Investigación y Educación inclusiva.
- ARNAIZ, P. (2003) *Educación Inclusiva: una escuela para todos*. Málaga: Aljibe.
- AUBERT, A.; DUQUE, E.; FISAS, M.; VALLS, R. (2004). *Dialogar y transformar. Pedagogía crítica del siglo XXI*. Barcelona: Graó.
- BEN, T. (1998). *Papá, ¿qué es el racismo?* Madrid: Alfaguara.
- BESALÚ, X. y LÓPEZ, B. (coords.) (2011). *Interculturalidad y ciudadanía: Red de escuelas interculturales*. Madrid: Wolters Kluwer.
- BESALÚ, X. (coord..) (2007). *Educación en sociedades pluriculturales*. Barcelona: Wolters Kluwer.
- CASANOVA, M.A. (2011). *Educación inclusiva: un modelo de futuro*. Madrid: Wolters Kluwer.
- COLECTIVO AMANI (2004). *La escuela intercultural: regulación de conflictos en contextos multiculturales. Concienciación, negociación, confrontación*. Madrid: CIDE.
- COLECTIVO IOÉ (2003). *Inmigración, escuela y mercado de trabajo. Una radiografía actualizada*. Madrid: Fundación La Caixa.
- FISAS, V. (2006). *Cultura de paz y gestión de conflictos*. Barcelona: Icaria.
- FLECHA, R. (2006). *Transformando la escuela: comunidades de aprendizaje*. Barcelona: Graó.
- HUNT, L. (2009). *La invención de los Derechos Humanos*. Barcelona: Tusquets ed.
- JARES, X. (2004). *Educación para la paz en tiempos difíciles*. Bakeaz, Bilbao.
- JARES, X. (2006). *Pedagogía de la convivencia*. Barcelona: Graó.
- KLENOWSKI V. (2004). *Desarrollo de portafolios para el aprendizaje y la evaluación*. Madrid: Narcea.
- LLUCH, X. (2000) . *Educación intercultural*. Valencia: Tàndem
- LLUCH, X. i SALINAS, J. (1996). *La diversidad cultural en la práctica educativa. Materiales para la formación del profesorado en educación intercultural*. Madrid: MEC.
- LÓPEZ, B. y TUTS, M. (2012). *Orientaciones para la práctica de la educación intercultural*. Madrid: Wolters Kluwer.
- MAALOF, A. (2009) *El desajuste del mundo. Cuando nuestras civilizaciones se agotan*. Madrid: Alianza Editorial.
- MAALOUF, A. (2008). *Identidades asesinas*. Madrid: Alianza Editorial.
- MANYER, J. (1992). *Quan l'Islam truca a la porta*. Barcelona: Altafulla.
- OLIVERES, A. (2009). *¿En qué mundo vivimos! Infórmate, piensa y actúa*. Barcelona: Icaria.
- PONS, D. (2004). *L'educació: el repte de la complexitat*. Mallorca: El Far.
- PRATS, E. (Coord.) (2007). *Multiculturalismo y educación para la equidad*. Barcelona: Octaedro

RUIZ DE LOBERA, M. (2004). *Metodología para la formación en educación intercultural*. Madrid: CIDE.

SEN, A. (2009). *Identitat i violència . Qui té interès a convertir la identitat en un conflicte?* Barcelona: La Campana

SORIANO, E. (coord.) (2009). *Vivir entre culturas: una nueva sociedad*. Madrid: La Muralla.

Altres recursos

Llei de Protecció del menor <http://www.boe.es/boe/dias/2006/12/13/pdfs/A43725-43752.pdf>

Oficina Defensa del Menor <http://oddm.caib.es> Convenció/Declaració del Drets de l'infància <http://www2.amnistiacatalunya.org/edu/docs/nu-decinfants-resum.htm>

Ministerio de Educación, Política social y Deporte <http://www.mepsyd.es/portada.html> Conselleria d'Educació i Cultura <http://weib.caib.es> Competències bàsiques a les Illes Balears <http://cbib.caib.es>

Dirección General de Educación y Cultura (2003). *Las competencias clave*. Bruselas: Comisión Europea/Eurydice <http://www.eurydice.org>

Uso periódico del campus virtual para un mejor aprovechamiento de la asignatura. Visionado de películas o documentas audiovisuales diversos que se recomendaran en su momento.

En compliment de la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal l'informam i recordam que pot consultar els aspectes relatius a privacitat i protecció de dades que ha acceptat en la seva matrícula entrant a aquesta web i polsant "descarregar"
<https://servicios.upcomillas.es/sedelectronica/inicio.aspx?csv=02E4557CAA66F4A81663AD10CED66792>